Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 14, 1939, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 3. AVGUSTA (AUG. 3), 1936. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 152

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Mussolini poslal dvajset letal in strojnice španskim fašistom

Francoska socialistična vlada je razkačena vsled tega, kljub temu je Blum izjavil, da Francija ostane še nadalje nevtralna. Velika razburjenost v Parizu. Italijansko letalo padlo na tla v francoskem Maroku in dva italijanska častnika sta se ubila

Francoski ultimat Mussoliniju: **"Pojasni, kaj delajo tvoja letala v španskem Maroku! Če ne pojasniš, bomo še mi pomagali z materialom španski ljudski vladi!"**

PARIZ, 2. avg.—Premier **Blum je danes zahteval od Mussolinija, naj pojasni, kaj delajo italijanski aeroplani v španskem Maroku. Če pojasnilo ne bo zadovoljivo, bo tudi Francija opustila** nevtralnost napram Španiji in **pošiljala letala, orožje in strelivo** španski ljudski vladi. **Obenem je Francija predložila načrt za** nevtralnostno pogodbo. **Francoska vlada je včeraj dovolila prostovoljcem** iz Francije, da **lahko gredo pomagat španski vladi,** toda orožja ne smejo vzeti s **seboj.**

MADRID, 2. avg.—**Diego Martinez Barrio, predsednik španske** zbornice, je včeraj pozval **po radiu fašiste, naj se podajo, dokler** je še čas za milost. Poraz **fašistov na jugu Španije je popolen, le** v hribih severno od Madrida **se še branijo. Ljudske čete so okupirale** Oviedo na severu.

Pariz, 1. avg. — Pariški listi, [de]sničarski in reakcionarni, so [vče]raj objavili iz zanesljivega [vi]ra v Rabatu v francoskem [M]aroku poročilo, ki se glasi, da [je] štirinajst italijanskih letal [pri]stalo v Nadorju blizu Melille [v] španskem Maroku. Najmanjšega dvoma ni — in francoski listi tega prav nič ne zanikajo — da je Mussolini poslal ta letala španskim fašistom. Ta vest je zelo razkačila francoske levičarje in v uradnih krogih se čujejo neuradne govorice, da Blumova socialistična vlada ne bo mogla biti dolgo nevtralna, kar pomeni, da se Evropa razdeli v dva tabora: fašističnega in demokratičnega in Španija postane bojišče teh dveh taborov.

Blumova vlada je sinoči na kabinetni seji ponovno zaključila, da ostane nevtralna—vsaj za nekaj časa—oziroma toliko časa, dokler ne prejme uradnega poročila o Mussolinijevi intervenciji v Španiji. General Victor Denain, bivši francoski minister zračne mornarice, vodi v imenu francoske vlade preiskavo v Oranu, Alžir, kjer sta [illegible] četrtek dve italijanski letali padali na tla. Kolikor je znano, sta se morali štirje italijanski aeroplani spustiti na tla v francoski afriški koloniji Alžiru in eden od teh se je razbil, kar je povzročilo smrt dveh italijanskih rezervnih častnikov, ostala trije so pa bili težko ranjeni.

Vest se dalje glasi, da je [illegible] iz Italije v [illegible] Maroko. Če je torej 14 [illegible] v Melillo, sta se [illegible] ponesrečiti. [illegible] na tla, so [illegible] častnikov v [illegible] tudi strojnice, [illegible] nimi gra[illegible] aeroplani so iz [illegible] Marchetti in [illegible]

London, 1. avg. [illegible] Nepobitna [illegible] Alžira, da [illegible] španske fa[illegible] aeroplani, [illegible] sentiment [illegible] prej torij[illegible] hladno na[illegible] in navduše[illegible] fašistič[illegible] začelo sim[illegible] ljudske [illegible] le nekaj [illegible] je vstaški [illegible] Mussoli[illegible] Minorco, če [illegible] špansko de[illegible] je strez[illegible]

Rim [illegible] fašisti[illegible] ne za[illegible] italijanska [illegible] španskim [illegible] tudi [illegible] se govo[illegible] zadeva tr[illegible]

Pariz [illegible] Francoski vladni krogi vidijo možnost evropske vojne, če ne bo revolta španskih fašistov in monarhistov kmalu zatrta. Zunanji minister Yvon Delbos je izjavil na konferenci s člani senatnega odseka za zunanje zadeve, da bo francoska vlada pošiljala orožje in municijo španski vladi, "če se bo uverila, da so poročila, da nekatere evropske države (Italija in Nemčija) podpirajo španske rebele, ki so se dvignili proti vladi, resnična."

Konference, na kateri je Delbos zatrjeval, da je Francija strog[illegible]aina z ozirom na civilno vojno v Španiji, se je u-

(Dalje na 3. strani.)

Governer Landon odgovoril Thomasu

Pravica organiziranja delavcev mora biti protektirana

Topeka, Kans., 1. avg. — Governer Landon, predsedniški kandidat republikanske stranke je sedaj odgovoril kritikom, ki so ga obdolžili, da je v svojem govoru, ko je sprejel nominacijo, pokazal naklonjenost kompanijskemu unionizmu. V pismu, ki ga je poslal Normanu Thomasu, predsedniškemu kandidatu socialistične stranke, Landon pobija te obdolžitve in naglaša svoje stališče, da mora biti pravica organiziranja delavcev zaščitena.

Landon je s tem odgovoril Thomasu, ki mu je stavil več vprašanj, kakor tudi drugim kritikom. "V moji izjavi ni ničesar, ki bi se lahko smatralo za zanikanje svobode govora in zborovanja," pravi Landon. "Delavcem se ne sme kratiti pravica organiziranja v svojih unijah s katerekoli strani in to pravico morajo protektirati tudi avtoritete. Ta pravica uključuje tudi organiziranje neorganiziranih in pošiljanje organizatorjev med delavce, ki niso organizirani."

New York, 1. avg. — Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke, je izjavil, da Landonov odgovor kaže, da republikanski kandidat odobrava aktivnosti Odbora za industrijsko organizacijo v mejah zakonov kakor tudi aktivnosti unije farmskih najemnikov na jugu. "Zdi se mi, da je dal Landon zadovoljiv odgovor na moja vprašanja," je rekel Thomas. "Želel bi le več jasnosti z njegove strani z ozirom na kampanjo, ki jo vodita unija farmskih najemnikov na jugu in Lewisov odbor v jeklarskih distriktih."

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete so v petek obiskali John Kren, John Nemanič, Helena Sterniša in Ema Planinšek, vsi iz Jolieta.

Milwauške vesti

Milwaukee. — Avto je pobil Jakoba Lenka, ki je tekel čez ulico, da ujame voz električne železnice. — V bolniški postelji se nahajajo: Luka Urankar, Matt Volovšek in mrs. Golob.— Poročili so se: Fred Fina in Alice A. Zrimšek, Harold E. Kieckhefer in Bertha Bevšek, Adolph H. Kieckhefer in Berdell Sušnik, Edwin Butzlaff in Ana Puhek, John Remitz in Mary Močnik. — Iz Ljubljane poizveduje-jo po rojaku Adolfu Krncu, ki se že več let nahaja v Ameriki. Iščejo ga zaradi neke važne zadeve v starem kraju.

Dva nova grobova na vzhodu

Pittsburgh, Pa.—Nagle smrti je umrla Mary Slobodnik, stara okrog 50 let in doma iz Obrha pri Dragatušu v Beli Krajini. Zapušča tri omožene hčere. Njena družina je bila zelo nesrečna. Pred desetimi leti se ji je mož obesil, pred letom dni se je pa njen sin ubil pri barvanju hiše. — V Oaksvillu, N. Y., je te dni umrla žena rojaka Pavla Pušlarja.

Pionir umrl v Calumetu

Calumet, Mich. — Dne 22. julija je umrl Štefan Lakner, star 73 let in doma od Starega trga pri Poljanah v Beli Krajini. V tem kraju je živel okrog 50 let in zapušča tri omožene hčere.

Clevelandski pionir umrl

Cleveland. — Zadnje dni je umrl eden od pionirjev clevelandske naselbine Jos. Kuhar, star 78 let in doma s Stojanskega vrha od Sv. Križa pri Krškem. V Ameriko je prišel pred 44 leti. Zapušča tri omožene hčere. Njegov edini sin je bil ubit v svetovni vojni.

V bolnišnici

Imperial, Pa. — Jos. Jankel, član društva 106 SNPJ, je naglo zbolel in moral je v bolnišnico Mercy Hospital v Pittsburghu. Dalje se nahaja že dva meseca v pittsburški bolnišnici za otroke Frank Perpar ml., član mladinskega oddelka istega društva.

Abesinski naskok na Addis Ababo

Več sto "banditov" ubitih v spopadu

Addis Ababa, 1. avg.—Včeraj je bilo uradno naznanjeno, da so frčale krogle okrog poslopja ameriškega poslaništva v triurni vroči bitki med Italijani in Abesinci, dokler niso fašistične čete pognale "banditov" v beg.

(Rimsko poročilo javlja, da se je bitka vršila zadnji torek, toda Abesinci so se morali umakniti z velikimi izgubami.)

Abesinci so naskočili Addis Ababo z zapadne strani, kjer se n a h a j a poslopje ameriškega poslaništva, toda noben Američan ni bil ranjen. Vest se glasi, da je bilo več sto Abesincev ubitih, dočim so bile italijanske izgube neznatne. Po bitki so se Abesinci umaknili proti severozapadu, kamor so jim italijanske čete sledile.

London, 1. avg. — Robert Cranborne, podminister za zunanje zadeve, je pred zaključkom poletnega zasedanja parlamenta informiral poslance, da Anglija ne bo priznala aneksije Abesinije po Italiji. Poslanci so to izjavo sprejeli z živahnim odobravanjem.

Nemčija in Italija sprejeli povabilo

Naznanili sta, da se bosta udeležili lokarnske konference

London, 1. avg.—Napetost v Evropi se je nekoliko polegla, ko sta Italija in Nemčija informirali Anglijo, Francijo in Belgijo, da bosta poslali svoje reprezentante na lokarnsko konferenco. Vest, da sta se Nemčija in Italija končno odzvali povabilu, je bila sprejeta v Londonu z zadovoljstvom na znanje.

Kdaj se bo vršila konferenca, na kateri bodo reševali lokarnsko pogodbo, katero je Hitler kršil, ko je odredil remilitarizacijo Porenja, še ni določeno. Najbrž bo sklicana pred ali po seji sveta Lige narodov, ki se prične v Ženevi v semptembru.

Berlin, 1. avg.—Zunanji minister Konstantin von Neurath je včeraj obvestil poslanike Anglije, Francije in Belgije, da se bo Nemčija udeležila konference lokarnskih držav, na kateri bodo poleg drugih stvari razpravljali o sklenitvi novega mirovnega pakta med državami zapadne Evrope.

Rim, 1. avg.—Grof Galeazzo Ciano, italijanski zunanji minister, je v razgovoru s poslaniki Anglije, Francije in Belgije izjavil, da je njegova vlada v načelu sprejela povabilo in bo poslala svoje zastopnike na lokarnsko konferenco.

Albertska vlada izpolnila obljubo

Bondna izdaja za izplačevanje dividend

Edmonton, Alta., Kanada, 1. avg.—Vlada socialnega kredita v provinci Alberti, ki je prišla na krmilo pri zadnjih volitvah, je naznanila izdajo obveznic v vsoti $250,000, ki bo porabljena za izplačevanje dividend. Premier Aberhart je izjavil, da bodo delavci, ki so uposleni pri gradnji cest, prvi dobili dividende. Ko se bo nabrala dovolj visoka vsota v skladu socialnega kredita, bodo druge osebe prišle na vrsto.

"Ta skema pomeni le začasno odpomoč," je rečeno v pismu, katerega je W. A. Fallow, minister javnih del, poslal kanadski delavski stranki. "Tvorila bo del sistema socialnega kredita, katerega bomo kmalu uveljavili."

Aberhart je dejal, da bo ta bondna izdaja povečala bizniške aktivnosti, ki bodo prinesle provinci dodatne tri milijone dolarjev. Prejemniki dividend bodo lahko izmenjali nakaznice v uradih, ki jih bo provinčna vlada odprla v raznih krajih.

Socialni kreditarji so v svoji volilni kampanji naglašali, da bodo vsi registrirani državljani v provinci prejemali mesečne dividende in to obljubo so sedaj delno izpolnili.

Polet čez severni tečaj v Moskvo

Los Angeles, Cal., 1. avg. — Sigismund Levanevski, ruski "Lindbergh" in njegov tovariš Viktor Levčenko, sta naznanila, da so priprave za polet preko Arktika in "vrha sveta" končane in da se bosta sedaj dvignila s svojim letalom, ki je v tukajšnjem pristanišču. Njun cilj je Moskva, ki je oddaljena od Los Angelesa 9000 milj.

GREEN SKUŠA UBLAŽITI RAZKOL V FEDERACIJI

Pripravljen je storiti vse v interesu miru

VLADA VEČINE ALI MANJŠINE

Washington, D. C., 1. avg.— William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je v svojem govoru pred člani National Press kluba obdolžil Johna L. Lewisa, predsednika rudarske unije, in njegove pristaše v Odboru za industrijsko organizacijo, da hočejo nadomestiti demokracijo v ADF z "zakonom džungle" s svojimi poskusi organiziranja jeklarskih delavcev v industrijski uniji. Naglasil je, da glavno vprašanje v največji civilni vojni v vrstah organiziranega delavstva ni industrijski ali poklicni unionizem, temveč vprašanje, ali naj vlada večina ali manjšina v Ameriški delavski federaciji. On je pripravljen žrtvovati vse, da se zacelijo rane, ki jih je povzročil razkol. Odpovedal se bo predsedništvu federacije, če bo uvidel, da je to potrebno v interesu miru.

O aktivnostih Lewisovega odbora bo eksekutiva ADF ponovno razpravljala na svoji seji v pondeljek. Lewis in drugi voditelji rebelnih unij so bili obtoženi revolte v vrstah organiziranega delavstva in pozvani na zagovor, a so poziv ignorirali. Večina članov eksekutive še vedno vztraja na svojem stališču, da se mora rebelne unije suspendirati.

Green ni omenil Lewisovega imena v svojem govoru, pač pa je svojega nasprotnika označil za človeka, ki ne pozna nobene meje v svojem hrepenenju, da se dvigne in poveča svojo slavo.

"Ali naj Ameriška delavska federacija zavrže načelo demokracije, vlado večine in to vlado zamenja z zakonom džungle?" je vprašal Green. "Na to vprašanje je mogoč le eden odgovor. Odlok večine mora biti vrhovni zakon v federaciji, drugače bo sledil kaos. Mi ne moremo imeti dve vladi v Ameriki in ne dveh kongresov. Ameriška delavska federacija že služi ameriškemu delavstvu nad pol stoletja in je del ekonomske strukture ameriškega naroda. Naš uspeh zavisi od dela onih, ki so lojalni federaciji. Notranji razkol, družinski prepiri, ogražajo našo organizacijo."

Na obdolžitve Lewisovega odbora, da federacija ni organizirala neorganiziranih delavcev, je Green odgovoril, "da nihče ne more premikati človeških bitij kot vreče soli ali sladkorja."

"Zakaj niso unije v Veliki Britaniji organizirale vseh delavcev?" je vprašal Green. "Naša federacija je bila zgrajena po vzorcu delavskih unij v Angliji. V zvezi s tem lahko vprašam, zakaj cerkve ne morejo rešiti vseh grešnikov?"

Roosevelt obiskal Kanado in bil pompozno sprejet

Quebec, 1. avg.—Predsednik Roosevelt je včeraj prišel v to zgodovinsko in glavno mesto kanadske province Quebec in bil je sprejet z velikim civilnim in vojaškim pompom. Roosevelt je prvi predsednik Združenih držav, ki je stopil na tla Kanade in bil sprejet po kanadskem generalnem governerju, ki predstavlja angleškega kralja. Ameriški predsednik je v kratkem govoru v angleščini in deloma v francoščini pozdravil zbrano množico in poudaril, da 3000 milj dolga, nevidna in neutrjena kanadsko-ameriška meja je najboljši dokaz resničnega prijateljstva in dobrega sosedstva Združenih držav in Kanade ter najboljši zgled za pravi mir po vsem svetu.

Nova pomorska pogodba sklenjena

Sporazum med Anglijo in sovjetsko Rusijo

London, 1. avg. — Uradna vest se glasi, da je Anglija sklenila pomorsko pogodbo s Sovjetsko unijo, ki določa povečanje števila bojnih ladij obeh držav. Drugo evidenco, da se bo oboroževalna tekma na morju med velesilami poostrila, vsebuje naznanilo iz Tokija, da bo japonska vlada zgradila štiri bojne ladje v prihodnjem letu. To pomeni, da bodo Združene države, Anglija in Japonska, ki so sklenile pomorske pogodbe v Washingtonu l. 1922 in v Londonu l. 1930 in katerih veljavnost poteče v decembru t. l., pospešile konstrukcijo bojnih ladij. Anglija je že naznanila, da bo zgradila dve bojni ladji v prihodnjem letu.

Sklenitev pomorskega pakta med sovjetsko Rusijo in Anglijo je znamenje, da bo slednja skušala skleniti slične pakte z drugimi velesilami. Nov pakt, ki pa še ni podpisan, sloni na dogovoru, ki so ga letos podpisale Anglija, Francija in Združene države na pomorski konferenci v Londonu, katere sta se udeležili tudi Italija in Japonska, toda slednji sta odklonili podpis.

Anglija ni objavila detajlev novega pakta; to se bo zgodilo, ko bo pakt predložen v odobritev Franciji in Ameriki, ki sta podpisali londonski dogovor. Izvedelo se je, da pakt daje velike koncesije Rusiji glede ojačanja njenega bojnega brodovja na vzhodu. Rusija je že takrat, ko so se pričela pogajanja, vztrajala na stališču, da ne bo sklenila nobenega pakta z državami zapadne Evrope, če bi jo te skušale ovirati pri konstrukciji bojnega brodovja na vzhodu.

Eden od vzrokov sklenitve pakta med Anglijo in Sovjetsko unijo je bil, ker hoče London pridobiti sovjetsko vlado na svojo stran, da bo odobrila pomorski pakt, ki so ga sklenile Francija, Amerika in Anglija na konferenci v Londonu v zadnjem marcu. Ta dogovor določa omejitev tonaže bojnih ladij, ne pa števila.

Amer. delavci podprli špansko vlado

Unija oblačilnih delavcev se odzvala pozivu

New York, 1. avg. — Španske strokovne unije in socialistične organizacije, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične in monarhistične revolte, katera ograža obstoj španske republike, so dobile prvo pomoč iz Amerike. International Ladies' Garment Workers, unija oblačilnih delavcev, je pravkar prispevala pet tisoč dolarjev v sklad, ki ga je začela zbirati Mednarodna zveza strokovnih unij za obrambo španske republike in organizacij španskega delavstva.

Poziv, naj delavske organizacije po vsem svetu podprejo španske delavce, ki se odločno borijo proti fašističnim in monarhističnim rebelem, je poslal Walter Citrine, predsednik Mednarodne zveze strokovnih unij.

POMOČ VLADE FARMARJEM, PRIZADETIM PO SUŠI

Vlada bo skrbela za 200,000 družin v 607 okrajih in 17 državah

LANDON SE BOJI VLADNE POMOČI

Washington. — (FP) — Po mnenju poljedelskega podtajnika Rexforda G. Tugwella, ki je obenem tudi načelnik vladne preselitvene administracije, bo morala vlada še dolgo skrbeti za po suši prizadete farmarje. Ta pomoč bo potrebna še precej mesecev prihodnjega leta.

Na relifni listi ima vlada sedaj 170,200 farmarskih družin v 607 okrajih in 17 državah. Tem družinam je suša uničila vse pridelke. Zanje bosta skrbeli preselitvena administracija in WPA. Prva je že določila večje vsote osmim poljedelskim državam "za človeške potrebe." Skupna vsota za direktno podporo in posojila znaša do zdaj $5,718,750.

Posojil za nabavo krme bo vlada dala blizu 200,000 farmarjem in število posojil na pridelek bo okrog 111,200. Največja vsota, ki jo more dobiti posamezni farmar za prehranitev družine, ne sme presegati $900 in povprečno za vse države ne več ko $500.

Za državo Kansas je bila določena največja vsota, namreč $275,000, kar bo šlo za direktno podporo in nujna posojila prizadetim farmarjem. Iz poročil iz Kansasa pa je razvidno, da governer Landon in republikanski kandidat za predsednika, ne gleda preveč prijazno na to vladno pomoč. On se boji političnega vpliva vladnih tisočakov.

Po njegovem mnenju je veliko bolje, ako si farmarji predvsem v Kansasu sami pomagajo, ker je zanašanje na vladno podporo slabo za ohranitev samoponosa in samostojnosti. Za farmarje je bolje, če izkoristijo izkušnje iz velike suše pred dvema letoma, to je pripravijo več slame za trg in kopljejo luže na farmah. S svojimi svetovalci se je obrnil do železnic za znižanje voznine za prevažanje živine, krme in strojev za kopanje vodnjakov. Za posojilo teh strojev se je Landon obrnil na razne oljne družbe.

Ko je bil vprašan, ali se bo obrnil na zvezno vlado za pomoč ,je odgovoril: "To so stvari, katere sami lahko napravimo kakor smo jih tudi že prej."

Ves problem rehabilitacije suhega pasa in sploh celotno vprašanje, kako boriti se proti suši v bodoče, bo študirala posebna komisija, katero je zadnje dni imenoval predsednik Roosevelt.

Tekstilna industrija sprejela—pravilnik

Washington. — Polmilijardska tekstilna industrija si je osvojila "pravilnik", katerega namen je odstranitev "nepoštene" konkurence v industriji. Prepoveduje razne nečedne konkurenčne prakse, toda niti z besedo ne omenja mizernih plač in drugih delovnih pogojev. Po razveljavljenju NRA je že več industrij sprejelo "prostovoljne pravilnike", ki imajo sankcijo vlade.

Papeževa ječa dobila prvega jetnika v Vatikanu

Vatikansko mesto, 1. avg.— Nova vatikanska ječa, ki je bila zgrajena pred petimi meseci, je včeraj dobila prvega jetnika, ko je bil Ezio Morigibad obsojen na mesec dni zapora, ker je ukradel neko knjigo v papeški knjižnici.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (članki, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Lindbergh v volčjem brlogu

Slavni Lindbergh, ki je svoji "divji" Ameriki obrnil hrbet in se preselil v Anglijo, je pred nekaj dnevi obiskal Berlin in Hitlerja.

Namen tega obiska še ni povsem jasen. Njegovi ameriški prijatelji pravijo, da se Lindbergh ne briga za nacijsko politiko, zanima ga pa nacijsko letalstvo in obisk je bil profesionalen.

Kar nas zanima pri tem obisku, je Lindberghov kratki govor v Berlinu pred njegovimi pogostitelji. Letalec je poudaril velik napredek, ki ga je prineslo letalstvo, obenem je pa potožil glede velike zlorabe tega napredka v moderni vojni.

"Letalo je oropalo napadeno deželo obrambe," je rekel Lindbergh. "V moderni vojni, ki se vrši večinoma v zraku ali iz zraka, je civilno prebivalstvo prav tako v nevarnosti uničenja kot so vojaške armade." Lindbergh je apeliral na splošnost, naj se pobriga za mir in naj ne zlorablja aviatike za pobijanje ljudi in uničevanje civilizacije.

Lindberghov apel za mir je značilen, ne toliko zaradi apela samega kolikor zaradi dejstva, ker ga je dvignil sredi novega gozda Hitlerjevih bajonetov in na visoki gori Hitlerjevih bomb, ki so namenjene za deževanje iz zraka na vzhodno ali zapadno Evropo.

Lindbergh je lahko prepričan, da njegov apel ne bo nič zalegel. Lindbergh je obiskal volčji brlog in apeliral je na volka, naj si izdere čekane iz čeljusti! Nacijski glavarji so mirno poslušali ta apel, toda v žepu so tiščali figo. Nacijski volkovi si ne bodo sami izdrli zob. Oni vedo zakaj hočejo močno letalsko floto.

Druge evropske dežele tudi hočejo močne letalske flote zato, ker se boje Hitlerja in Mussolinija. In tako bo vedno več bojnih letal, vedno več bomb in vedno več strahu pred vojno.

Letalec Lindbergh samo apelira; druge poti ne ve. Goli apeli pa ne bodo nič pomagali. Volkovi se ne zmenijo za apele. Ljudstva, ki res ljubijo mir in demokracijo, bodo morala iti preko Lindbergha, da si pribore mir in respekt do demokracije. Ljudstva bodo morala ubiti volkove — ubiti fašizem in drugo reakcijo po vsem svetu. To je edini pogoj, da bo letalstvo res služilo civilizaciji in napredku.

Šest governerjev

Demokratska stranka je zadnji teden mobilizirala šest demokratskih governerjev v šestih državah, raztresenih od Atlantika do Pacifika, da so v eni večerni uri drug za drugim odgovorili governerju Landonu, republikanskemu kandidatu za predsednika, na njegov govor, s katerim je sprejel kandidaturo. Šestorici governerjev je bila podeljena naloga, da je vsak pobijal eno izmed šestih glavnih točk v govoru kansaškega governerja.

Landonov reakcionarni program — ki je program Wall streeta, Hearsta in ostalih velemagnatov — je lahko pobijati, ali za demokratske krpucarje je to težka naloga.

Republikanci se v glavnem opirajo na brezposelnost, na zapravljene milijarde v pobijanju depresije, na neizpolnjene točke demokratske platforme in na neustavnost newdealskega zakonodajstva. Republikanski voditelji dobro vedo, da je vse to veliko demagoštvo, ampak navadno masa ne ve tega — in politične kampanje so planirane na ljudski ignoranci.

Newdealski demokratje, ki so hoteli vrniti prosperiteto delavcu in kapitalistu, farmarju in bankirju, da bodo vsi zadovoljni, pa so v ta namen zapravili milijarde dolarjev, so res s svojim krpucanjem pomagali kapitalistu in bankirju, ampak delavec in farmar še vedno čakata na prosperiteto. Zapravljene milijarde so odtekle v banke in ne v žepe "malega človeka"! Dvanajst milijonov delavcev je še vedno brez dela.

Kako naj zdaj newdealovci pojasnijo te milijone brezposelnih? Vlada sama jih ni hotela uposliti, privatni kapitalisti jih pa tudi niso hoteli, ker nočejo, da bi "new deal" imel kredit od tega. Kapitalisti ne dajo nikomur kredita razen sebi.

Tako je Roosevelt s svojim "new dealom" ostal v kaši in zdaj bo treba več ko šest demokratskih governerjev, da pojasnijo volilcem, zakaj je vsa drago plačana prosperiteta ostala na vrhu, dočim pri delavcu in farmarju še ni potrkala.

Glasovi iz naselbin

Odhod v domovino

Sharon, Pa. — Dne 28. julija zvečer smo spremili na postajo mojega brata Franka Ločnikarja, ki je odpotoval proti New Yorku in od tam dne 29. julija z novim parnikom Queen Mary v staro domovino. V Ameriki se je mudil na obisku dva meseca. V tem času je obiskal sorodnike in prijatelje v Clevelandu, Pittsburghu, Chicagu, Denverju in v drugih mestih. Dasi smo ga ustavljali, naj ostane še par tednov, se je odločil, ker se mu tukaj ni posebno dopadlo, da čim prej dospe v svojo lepo domovino v Celje.

Frank je rekel, da si predstavljala svojo domovino kot raj napram naši novi domovini. Je pač tako, da kdor ima finančne razmere dobro urejene, lahko povsod dobro živi, tam ali tukaj. Drugače pa je za delavca trpina, ki gara od jutra do večera za borih par dolarjev, večkrat ostane brez dela in zaslužka, doma pa ima družino. Lahko si mislimo, kako naj potem delavec živi v takih razmerah, pa naj bo tu ali v stari domovini.

Vsem nam je bilo težko pri srcu, solze so se zasvetile v očeh, ko smo se poslavljali, nevedoč če se še kdaj vidimo. Toda Frank nam je obljubil, da nas spet obišče čez dve leti, ko bo naš nečak John Sustaršič v Denverju oziroma Canyon Cityju dovršil teološke študije. Takrat bo s seboj pripeljal tudi svojo soprogo. V tej žalosti ob slovesu pa sem bila tudi vesela, kajti brat mi je obljubil, da mi bo prihodnjo leto poslal povratni vozni listek, da ga obiščem v stari domovini in vidim njegove lepo urejene vile. Kakor si vsakdo želi še enkrat videti svojo rojstno grudo, tako tudi jaz upam in želim, da se bo njegova obljuba uresničila.

Ker je brat nanitro odpotoval, kajti zadnje čase je bil v Clevelandu zelo zaposlen s prodajo neke hiše, katero so mu izročili prijatelji v Celju, da uredi vse potrebno, zato ni imel časa, da se bi vsakemu posebej zahvalil za izkazano naklonjenost za časa njegovega obiska v Ameriki. Še posebej mi je naročil in prosil, naj v njegovem imenu izrečem zahvalo vsem, ki so mu izkazali naklonjenost, še posebej pa Ažmanovim, Križmanu in Lužarju v Cleveladnu, sestri Sustaršič v Denverju, bratu Rudolfu Ločnikarju v Sharonu, Vidmarju, Špolarju in mnogim drugim v Chicagu. Ni imel časa, da bi mi omenil imena vseh, katerim se želi zahvaliti, naročil pa je, naj omenim, da vsi ti in drugi rojaki, ki nameravajo obiskati staro domovino, bodo vselej dobrodošli, kadar se ustavijo v Celju pri njem in vsakdo bo gotovo z veseljem sprejet ter postrežen.

Bratu se iskreno zahvaljujemo za obisk dve sestri in brat. Le škoda, da se je tako malo časa pomudil med nami. Obiskal je namreč več prijateljev v raznih mestih in v vsakem se je pomudil par dni. Tako čas hitro mine in dva meseca sta naglo potekla. Bratu želimo srečno vožnjo in pa veselo svidenje s soprogo in svojci v stari domovini!

Mary Novak.

S pota

Chisholm, Minn. — Tudi v Minnesoti vlada letošnje poletje huda vročina, kar je za te kraje nekaj izrednega. Znano je namreč, da so minnesotska poletja mila, hladna. Letos pa se je menda vse kar na glavo postavilo, vsaj kar se vremena tiče. Pa ni samo vročina, ki letos pritiska, temveč tudi suša, kajti dežja ni bilo, četudi je večkrat kazalo, da se bo vlilo na suho zemljo. Po nekaterih krajih je vse suho.

O vsem tem sem premišljeval dne 26. julija ob lepem jezeru pri Evelethu. Dopoldne je deževalo, popoldne se je vršil piknik minnesotske federacije društev SNPJ. Lepo so zapela Soplova dekleta, Rozmanov in Šukljevi fantje. S petjem in godbo so nas navduševali, da je bilo vse veselo, vse je plesalo do ranega pondeljkovega jutra, tako da so v lepi naravi ob jezeru plahe srne in druge gozdne živali zvedavo gledale, kaj je to, ki moti njih mirni nočni počitek.

Naše spretne kuharice so skuhale dobro "bujo" in pripravile mnogo drugih okusnih jedi. Vse to so servirale pod košatim drevjem, natakarji pa so urno točili pivo. Ljudje so prišli od blizu in daleč. Vsi so bili kot eden za SNPJ, vsi so veselo ploskali, ko so govorniki omenjali delo in vrline Slovenske narodne podporne jednote. Vsi so priznali, da je danes SNPJ največja in najmočnejša slovenska podporna organizacija v Ameriki. Glavni govornik je bil Vincent Cainkar, predsednik SNPJ. Prvič sem ga slišal govoriti v Coloradu pred leti. S svojim govorom je naredil dober vtis. Bilo je obilo veselja med navzočimi, ko mu je mala članica z znakom SNPJ na glavi poklonila krasno darilo.

Predsednik SNPJ je govoril v angleščini in slovenščini o delu in napredku SNPJ. Dejal je, da mladina je naša bodočnost, naš up in naša nada. Navzočim je priporočal, naj pomagajo mladini, da pristopa v angleško poslujoča društva, kjer že obstojajo, kjer jih še ni, naj jih pa pomagajo ustanoviti.

Matija Pogorelc.

Lewis in rudarji

Belleville, Ill. — Izgleda, kakor da našega mesta sploh ne bi bilo na zemljevidu, ako sodimo po dopisih v listih od tukaj, ali pa, da smo vsi tako zaposleni, da nimamo časa pisati.

Kar se tiče dela v tukajšnjih rovih, je treba povedati, da vse počiva že od marca in ne bodo pričeli z obratom, dokler ne pritisne mraz. Tako da delamo le po tri do štiri mesece na leto, pa še takrat le polovico časa, to je po tri dni na teden. Iz tega se pač lahko razvidi, kakšna prosperiteta prevladuje tukaj, kako se naj plačuje za vsakdanje potrebščine in pa asesment. Izvzetih je le par rovov, kateri obratujejo prav dobro tudi poleti, toda v njih se dela ne dobi.

Tukaj je tudi več tovarn za peči in za čevlje ter druge stvari. Toda tega ne pišem zato, da bi kdo sem prišel in dobil delo v kateri izmed teh fabrik. Ne, kajti dela se ne dobi, poleg tega pa je tukaj mnogo ljudi brez dela.

V Prosveti št. 148 sem čital dopis Simona Kavčiča iz Virdna, Ill., v katerem piše o novi drami. Prav dobro je opisal in orisal Johna L. Lewisa, predsednika United Mine Workers of America in sedaj vodjo industrijskega unjonizma. Delavci, ne prenaglite se, da ne zaidete v njegovo mrežo. Njemu ni za vas, da se bi izboljšale delavske razmere, njemu je le za to, da dobi mesečne prispevke od vas in da postane diktator vsega delavstva. Ako pridete v mrežo, vam bo on narekoval kaj morate delati, koliko ur boste delali in koliko mezde boste prejeli za vaše delo. Vi ne boste imeli nobene pravice, pa četudi stojite skupaj z ogromno večino — s 95 odstotki članstva — se ne bo upoštevalo, kar boste vi predložili o delavskih razmerah, za izboljšanje istih in za povišanje mezde.

John vam bo narekoval in odkazal, kaj in koliko boste dobili. To dokazuje in potrjuje najbolj njegova preteklost med rudarji, kako je stal na strani premogarskih družb in operatorjev ter lastnikov. Ako je kateri rudar zahteval kakšno stvar, do katere je bil po vsej pravici upravičen, na primer plačo za opravljanje takozvanega "mrtvega dela", katerega je dovolj v vsakem rovu (odstranjevanje kamenja, itd.), če je zahteval plačo za tako delo, tedaj ni dolgo delal, ampak je bil kmalu odslovljen. Ako pa se je pritožil na prvo instanco, je bila potrjena kompanijska razsodba oziroma ukaz. Če pa je šel s tožbo naprej, je vselej in povsod izpadlo v prid družbe.

Znano je, kako je Lewis pomagal illinoiskim premogokopnim družbam, da so rudarjem znižale mezdo s $7.50 na 6.10. Ko pa je članstvo z veliko večino odglasovalo proti znižanju, se glasovanje članstva ni nič upoštevalo. Leto pozneje je spet sklenil pogodbo s premogarskimi baroni za znižanje mezde s $6.10 na $5. In zopet je bilo dano na glasovanje članstvu, katero je spet z veliko večino zavrnilo pogodbo o znižani plači.

Tako je prišel zastoj za par tednov. Potem je zadevo spet dal na glasovanje. Članstvo se je zavedalo, kaj se s tem namerava, pa je vsak unijski lokal poslal v Springfield svojega nadzornika, da je pazil pri štetju glasov, da ne bo kakšne pomote ali prevare. Ko so Johnovi zastopniki, ki so šteli glasove, videli, da je spet velika večina oddanih glasov proti znižanju mezde ter so tudi videli, da ni prilike ukrasti glasove ali jih poneveriti, so prenehali s štetjem ter zabojčke z glasovi vred odnesli, nato pa razglasili, da je glasovanje izpadlo v prid znižanju mezde.

Toda takrat se je John vrezal. Ni mu šlo tako kakor je računal — in rodila se je nova unija progresivnih rudarjev. Kaj vraga si je mislil John? Tele nezadovoljneže in nepokorneže je treba ukrotiti! In res je poslal svoje pobojnike s puškami in strojnicami, kateri so se združili s kompanijskimi gardisti, da so skupno terorizirali unijske rudarje, samo zato, ker nismo hoteli priznati njegove diktature.

Progressive Miner je danes na dobri podlagi in se ni bati, da ga bi John podjarmil s svojimi pobojniki. Pa se še dobijo ljudje, ki hvalijo Johna. Take vrste unije, kakršne hoče John, imata danes Mussolini in Hitler!

Matt Cankar, 591.

O delu, vročini in viharju

Windsor Heights, W. Va. — Zadnji teden sem poročal v Prosveti, da so pri tukajšnjem rovu uposlili nekaj delavcev oziroma da so dobili delo. Sedaj sem glede tega bolj na jasnem.

S to stvarjo je tukaj tako, da delavec, ko dobi delo, se mora podvreči zdravniški preiskavi. Preiščeta ga dva zdravnika. Kakor sem slišal, je izmed 42 delavcev prestalo zdravniško preiskavo oziroma bilo potrjenih in priznanih sposobnim za delo le 12. Slišal sem tudi, da se morajo delavci podpisati, če jih družba ne potrebuje, da jih lahko odslovi. Koliko je na tem resnice, ne vem, vem pa, da ni tako lahko delo dobiti. To naj služi v pojasnilo onim, ki morda bi ali so nameravali sem priti za delom, tako da se ne bodo name jezili.

Zadnjič sem tudi poročal o vročini in suši. Dne 27. julija je pa bilo kar naenkrat dežja odveč. Dopoldne in popoldne do štirih je bilo vroče, takrat pa se je stemnilo in kmalu nato je prišla silna deževna nevihta. Vsakdo je rekel, da takega viharja še ni videl. Ruval je drevje, trgal porče in odkrival strehe. Pri nas na Windsor Heightsu je desetim hišam po vrsti vihar odtrgal porče in strehe, eno hišo pa je popolnoma uničil. Garaže so postavljene iz močne pločevine, pa jim je silni vihar strehe zvil kot cunje ali papir, tako da je bilo res strašno. Na varnem nismo bili ne v hiši ne na planem.

Danes, ko to pišem, je pa spet vročina.

Josephine Hribar ml., članica društva 407 SNPJ, se nahaja v bolnišnici v Wheelingu in se bo podvrgla operaciji. Želimo, da se kmalu vrne med nas.

Frank Kolenc, 407.

Desetletnica SDD

Sharon, Pa. — Slovenski delavski dom v Sharonu bo praznoval svojo desetletnico z velikim in bogatim programom dne 5. septembra zvečer, to je na soboto. Ta slavnost se bi morala vršiti na pondeljek na Labor day, pa se je iz gotovih vzrokov morala prestaviti na soboto 5. sept. Prosimo vsa okoliška društva, da ne bi priredjala na ta večer prireditev. Kajti, ako sta dve prireditvi na eden isti dan, ni nikjer uspeha. Slovenski dom je ves nanovo prebarvan od znotraj in zunaj, tako da je eden najlepših v naši okolici, kar je sličnih domov. Zato ste vabljeni, da posetite slavje omenjeni večar. Natančen program bo objavljen pozneje.

Frank Kramar, tajnik.

Najzanesljivejše dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveti." Ali jih čitate vsak dan?

—Federated Pictures.

B. L. Bacot (levo), ki je uposlen kot strojevodja pri Illinois Central železnici že 50 let.

—Federated Pictures.

Skupina otrok v newyorški delavski četrti je dobila prisno kopel, ko je policija odprla vdoonos.

Podaljšanje življenja

William Marias Malisoff, biokemik drž[illegible] ga vseučilišča v New Yorku, se že dolgo let[illegible] s problemom staranja. Pri tem je pri[illegible] spoznanja, da ni razlogov, ki bi človeku o[illegible] gočali uresničenje njegovega pradavnega [illegible] nenja po podaljšanem življenju.

Ali so v našem organizmu kakšni kara[illegible] stični znaki, ki bi bili nepreklicno zvezani [illegible] rostjo? se vprašuje ameriški profesor, ki [illegible] njegovem imenu sodili, da je ruskega p[illegible] nja. Njegov odgovor je kratek: s tem, [illegible] naše telo stara, se kopičijo v njegovih [illegible] snovi, ki so znane pod imenom lipoidov. T[illegible] pičenje lipoidov je najrealnejši znak, da j[illegible] organizem star.

Lipoidi so netopne snovi kakor tolšče in [illegible] trdi alkoholi, ki jih znanost imenuje ste[illegible] Med temi je znana posebno bela, kristal[illegible] snov, ki so jo kemiki pridobili najprvo iz [illegible] in žolčnih kamnov in ki so jo imenovali z[illegible] tega "kolesterin," trdi žolč. Kolesterin je [illegible] sestavina mnogih drugih živalskih snov[illegible] hajamo jo n. pr. v rumenjaku, v živčnem [illegible] in možganskih stanicah. Kopičenje kole[illegible] v očeh vodi do sive mrene, njegovo kopi[illegible] v žilju pa je znak arterioskleroze.

Človek je po nekem izreku Malisoffa [illegible] star kakor njegove arterije, arterije pa s[illegible] kor vse kaže, toliko stare, kolikor so njih [illegible] sterinske usedline debele. Če je to res, [illegible] bi kazalo borbo proti predčasnemu staran[illegible] diti v to smer.

Kolesterin se v vodi ne topi in tudi ne v [illegible] Malisoff pa je našel drugo metodo za od[illegible] ljanje te snovi.

Pri svojih eksperimentih je uporabljal [illegible] ne kamne. Dal jih je v vodo. Potem je [illegible] niklasto palico spravil v tresenje zelo v[illegible] frekvence in je vodo s tem pretresel z ne[illegible] nimi, 7900-krat v minuti vibrirajočimi z[illegible] mi valovi. Energija tega tresenja je preh[illegible] v vodi na žolčne kamne, ki so začeli razp[illegible] in v nekoliko minutah je bila prej čista [illegible] motna po milijonih delcih zdrobljenega [illegible] sterina. Kolesterin se v vodi ni bil raztopi[illegible] pa je bila nastala fina emulzija.

Po nekoliko tednih je dr. Malisoff opaz[illegible] ko spremembo v mlečno beli emulziji. [illegible] je v njej mikroskopske organizme, ki so [illegible] kakor je vse kazalo, sposobnost, da kole[illegible] oksidirajo, to je, ga kemično raztope in [illegible] žijo s kisikom v zraku. Ti poskusi so [illegible] doslej omejeni na reagenčno cevko. Tre[illegible] počakati, da vidimo, ali se ta proces ne da [illegible] nesti tudi v človeški organizem. Če je t[illegible] goče, tedaj se nam obeta nova metoda za z[illegible] ljenje nekih bolezni. V ostalem je pripo[illegible] da je Malisoff pri poznejših poskusih z[illegible] valove nadomestil z električnimi kratkim[illegible] lovi.

Njegovo mnenje je to, da izvira kopi[illegible] kolestrina v našem organizmu od tega, [illegible] gublja ta sposobnost do oksidacijskih p[illegible] sov. Kakor morejo neke mikroskopske g[illegible] v žolčni emulziji oksidirati kolesterin, ta[illegible] v normalnem človeškem organizmu nek[illegible] mično-učinkovite biološke snovi, ki oksid[illegible] v normalnih okoliščinah kolesterin v kr[illegible] obtoku.

Te snovi bodo kakšni hormoni, kakršni [illegible] zna znanost že lep kup. Eden teh hormon[illegible] n. pr. inzulin, ki uravnava porabo sladko[illegible] telesu. Prej so ljudje, ki jim organizem n[illegible] gel asimilirati sladkorja umirali za sladk[illegible] boleznijo. Danes dovajamo bolnemu tele[illegible] zulin in ga s tem zdravijo.

Na ta način bi se dala voditi borba [illegible] predčasni starosti, treba je le najti hormo[illegible] snovi, ki bi povzročale oksidacijo kolest[illegible] Če takšno snov odkrijejo, jo bo mogoče p[illegible] bivati iz živalskega telesa in jo pripra[illegible] za rabo človeškega telesa—prav tako, [illegible] pridobivajo danes inzulin iz trebušnih sli[illegible] ovac in drugih živali. Dalo bi se morda d[illegible] tudi to, da bi telo samo produciralo t[illegible] snov v zadostni količini. Zanimivo je, da [illegible] kuje po raziskovanjih prof. Malisoffa tud[illegible] dikov superoksid, znana bledilna snov, m[illegible] no na kolesterin.

Sedaj se Malisoff sploh bavi z iska[illegible] oksidacijskih sredstev za kolesterin. Č[illegible] uspe najti tisto, ki ga proizvaja telo sam[illegible] razkrajanje kolesterina, tedaj bo mogoče [illegible] da je znanost odkrila res enega najbolj gl[illegible] znakov starosti.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 3. avgusta 1916.)

Domače vesti. — V milwauški bolnišni[illegible] umrl član SNPJ Martin Kosem, star 41 [illegible] doma iz Dola pri Ljubljani. — Rojak Vi[illegible] Turk iz Beloita, Wis., se je pohvalil v Pr[illegible] ti, da je na njegovi farmi zrasla osem čev[illegible] in osem palcev visoka koruza. — V Clevel[illegible] se je ubil Jos. Permoser iz Ljubljane, k[illegible] vozeč se na kolesu zadel ob neki avtomobi[illegible] V Jolietu je vročina umorila rojaka Ja[illegible] Judniča, starega 60 let in doma iz Cerovc[illegible] Semiču.

Iz delavskega sveta. — V Rosiclaru, Ill., [illegible] stavkajo rudarji, je oborožena stavkokaš[illegible] čuvajska drhal uprizorila pravo strahov[illegible] V New Yorku stavkajo nameščenci ulič[illegible] leznice.

Svetovna vojna. — Položaj se je zao[illegible] Nemci so začeli s protiofenzivo in sovr[illegible] armade so se pograbile za vrat in obsta[illegible] mestu. Francozi, Angleži in Rusi se po[illegible] jo več o uspehih. Italijanski aeroplani [illegible] metali bombe na avstrijske ladjedelnice [illegible] Reki.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

VELIKA LETALSKA NESREČA PRI LJUBLJANI

Potniško letalo, ki obratuje na progi Ljubljana—Sušak, je treščilo pri Ljubljani nekaj minut po startu v gozd. — Pilot, mehanik in pet potnikov mrtvih. — Kje je krivda pogostih nesreč v našem letalstvu?

Ljubljana, 15. jul. dopoldne.

Davi na vse zgodaj se je kot blisk razširila po vsem mestu vest, da je veliko potniško letalo, ki obratuje na progi Ljubljana—Sušak—Zagreb—Beograd treščilo nekaj minut po startu z ljubljanskega letališča nad vasjo Hrušica v gozd in se popolnoma uničilo. Vsi potniki, pilot in mehanik so mrtvi. Med potniki je bil ljubljanski odvetnik dr. Korče in dva tujca, Nemca iz Berlina. Vseh potnik brez pilota in mehanika je bilo pet, skupaj z 7 mrtvih. Katastrofa spominja na nesrečo pred nepolnimi dvemi leti, ko je v enakih prilikah in skoraj na istem mestu treščil na tla potniški avijon in je bilo osem ljudi mrtvih. Hkrati z novico se je razširilo med ljudmi mnenje, da mora biti vzrok nesreč v nesposobnosti nekaterih letalcev ali vodij letališč ali pa v slabih, starih letalih. Ljudje obtožujejo krivce, ki še niso znani.

15. jul. opoldne.

Za dopoldne so se razširile vesti, da sta med ponesrečenci tudi dve učiteljici, ona dva tujca iz Berlina pa sta neki gospod in neka gospodična. Zdaj so ugotovljena in javljena vsa imena žrtev. Ubili so se pri nesreči: pilot, ruski emigrant **Jarošenko**, mehanik **Anušič**,

dr. Adolf **Korče**, odvetnik iz Ljubljane,

Mika **Pivko**, doma iz Ljubljane, učiteljica na Čatežu,

Ana **Kante**, uradnica ali učiteljica,

dr. **Horn** iz Berlina in

gospodična **Brucklerjeva** iz Berlina.

Prve podrobnosti o nesreči se glase: usodno letalo je opravljalo službo na progi Ljubljana—Sušak—Zagreb—Beograd, od koder se je še istega dne po isti progi vračalo vsak dan v Ljubljano proti večeru. Zjutraj odleti ob pol šesti. Davi pa je odletelo letalo četrt ure pozneje, to baje zato, ker berlinskih dveh potnikov ni bilo o pravem času na letališču, pa so malo po domače počakali. Nad Ljubljano in okolico je bila precej huda megla. Kolikokrat se je letalo dvignilo in izginilo izpred oči ljudem, ki opravljajo službo na letališču, že je bilo vasjo Hrušico letalo zadelo ob prej ob dvoje dreves, nato pa nekaj hipov kasneje treščilo v tla in po večini zgorelo.

Na letališču uslužbeni ljudje trdijo, da je letalo bilo povsem v redu, brez defektov in pravijo, da ne bo mogoče ugotoviti vzroka nesreče kakor tudi ni bilo mogoče ugotoviti vzroka nesreči septembra meseca 1933. leta, ko je nad Studencem treščilo enako potniško letalo na tla in je bilo osem oseb mrtvih.

Vaščani iz Hrušice pa pripovedujejo precej drugače. Vsako leto je letelo letalo nad Hrušico in kmetje so dobro poznali brnenje motorjev in tudi vedeli, v kakšni višini leti letalo vedno nad njihovo vasjo. Davi pa so vaščani slišali nenavadno ropotanje motorjev, ki se jim ni zdelo nič običajno. Ropot motorjev je bil tako hrupen, da so nekateri planili iz postelje in šli gledat, ali ni kakšne nesreče. Opazili so, da leti letalo izredno nizko in dva, trije vaščani pravijo, da so se bali, da se zaleti v kako hišo, nekrat pa so slutili, da utegne priti do nesreče, kajti takoj za vasjo se začne gozdnat hrib, ki letalo ne bo moglo preleteti, in leti tako nizko. Dvigniti pa se v dveh, treh hipih tudi ne more mnogo. In res že naslednji hip so zaslišali eksplozijo in trk ob tla. Ko so pohiteli v gozd, so našli na tleh ob nekaj posušenih dreves razbito letalo, katerega srednji del je gorel. Saj se je ob tresku razlilo kakih 1000 litrov bencina. Daleč naokrog je bila razmetana potniška prtljaga, razmetana trupla, ki so imela roke in noge polomljene in mnogih sploh ne bi bilo mogoče spoznati.

Drugi vaščani trdijo in pravijo, da se nič ne motijo, da je letalo že pred padcem eksplodiralo, da se je torej vnel tank z bencinom in da je to povzročilo padec. V tem primeru gre torej za defekt letala, ki ni bilo novo, pač pa staro!! Ko se je leta 1933 razbilo prvo naše potniško letalo, je družba "aeroput" kupila novo letalo, toda novo letalo obratuje na progi Beograd—Skoplje, staro letalo s te proge pa so dali v Ljubljano za glavno letalsko progo v državi!! Vsekakor premišljevanja in podčrtanja vredno.

Še ena okolnost, ki zbuja razne misli: letalo je odletelo četrt ure kesneje kakor bi moralo. Prizadeti pravijo, da so čakali berlinskih dveh potnikov, drugi pa spet pravijo, da so opazili neki defekt in ga popravili. Če je to res — mi prinašamo to z vso rezervo — potem je pač čudno, da je bil defekt popravljen tako, da je čez par minut spet nastal! To govorico potrjuje tudi dejstvo, ki so ga zabeležili opoldanski listi v Ljubljani: vodja letališča je po startu letala čakal na radijsko sporočilo iz letala, da je vse v redu. Ker tega javljenja ni bilo takoj, so v pisarni na letališču zaslutili nesrečo in nekdo je brž z motociklom oddirjal proti Hrušici, da vidi, ali ni prišlo do kake nesreče. Tedaj je letalo že ležalo razbito sredi gozda!

Ljudje z letališča govore, da pravega vzroka nesreče ne bo mogoče dognati, ker so vsi potniki mrtvi in letalo razbito, domnevajo pa, da je nesreča nastala zaradi megle, zanikajo pa možnost, da bi nastal v motorju ali tanku kak defekt.

Ljudje, ki so letalo tik pred nesrečo videli ali slišali, pa pravijo, da so spoznali po brnenju, da v motorjih nekaj ni v redu, in trdijo, da je letalo eksplodiralo že v zraku, da se je pokazal ogenj in da je šele nato treščilo v gozd. Neki opoldanski dnevnik je zabeležil tudi poročilo, da so motorji tega letala že pred dvema dnevoma na Sušaku odpovedali, da nikakor niso hoteli delovati in da se je start zaradi tega zakasnil in je letalo letelo s Sušaka v Ljubljano precej dalj časa, kakor po navadi.

Naj bo kakor hoče: nekaj v našem letalstvu ni v redu in vsa javnost zahteva odločne, stroge in natančne preiskave, kakšna so letala, ki jim pri nas zaupamo potnike, in kakšni so ljudje, ki vodijo naša letališča in pilotirajo letala. Glavni (ali celo vsi?) piloti so ruski emigranti, o katerih so pri nas organizirali reklamo po vsem tisku, da spadajo med mojstre letalce, izučene in vešče, pogumne in previdne, toda obe veliki nesreči pripisujejo ljudje od letalske družbe megli, v kateri se pilot ni mogel orientirati. Toda izučen in res sposoben pilot se ne bi smel zmesti v negosti megli, kakršna je ležala danes nad Ljubljano, in v tako malo nevarni pokrajini kakor je prav Ljubljansko polje s svojimi nizkimi griči. S tem, da kažejo na meglo kot krivca, delajo slabo uslugo svojim pilotom.

Vse bolj verjetno je, da je krivda obeh nesreč v defektu v motorju. In najbrže bo vzrok teh dveh nesreč potniških letal in pogostih nesreč vojaških letal in hidroavijonov isti: kupovanje starih ali defektnih, zakrpanih letal! Po vsej državi imamo menda le dve letalski progi za potniški promet in v treh letih smo doživeli dve taki katastrofi in obakrat ob sitem času in skoraj na istem mestu, nekaj sto metrov od letališča! To daje slabo izpričevalo našemu letalstvu in družba "Aeroput" bo s takimi katastrofami zapravila vse zaupanje v naše letalstvo, v naša letala in naše pilote.

Možno je le dvoje: ali so letala tako slaba ali pa imamo v letalski družbi ljudi, ki se razumejo na te stvari toliko kot nič! Če so letala slaba, stara kupljena, zakrpana kupljena — potem ima gotovo kdo od tega dobiček! Če pa so nestrokovnjaki naši ljudje okrog "Aeroputa" in piloti, potem naj se naše potniško letalstvo postavi na glavo in znova organizira!

O drugih novih podrobnostih bomo še poročali.

STRAŠEN ZLOČIN V MARIBORU

Mož ustrelil svojo ženo — Krivec: alkohol

Dne 17. julija dopoldne se je dogodil v Mariboru sredi mesta strašen zločin. Razprtije dveh zakoncev so se končale s tem, da je mož ženo ustrelil.

Gre za Ivana Ferlinca, 43 letnega delavca v delavnicah drž. železnic in njegovo ženo Elizabeto, staro 35 let. Na Aleksandrovi cesti sta stanovala in imela dva otroka: 14 let staro hčerko in 18 let starega fanta. Zakonca pa se nista razumela. Mož je bil vdan pijači in zanjo je razdal vse, v sili pa prodal tudi kaj pohištva, da je imel za alkohol. Žena ga je grajala, mož pa jo je pretepal. Tudi nad otroki se je Ferlinc znašal in žena je resno mislila na to, da bi se ločila. Večkrat že je z otrokoma pobegnila od moža k svojim sorodnikom, a vselej se je spet vrnila k možu, ki ji je obljubljal, da ne bo več tak. Pred dvema mesecema je spet pobegnila od njega, otroka pa je poslala k svojim sorodnikom v Poljčane. Vložila je tožbo za ločitev zakona. Mož pa je spet začel nagovarjati ženo, naj se vrne in ostane pri njem, ki se bo poboljšal. In res jo je zvabil, da se je 17. julija vrnila k njemu — v smrt.

Najbrže je prišlo med njima takoj ob svidenju spet do prepira, ker je menda mož zadnje tedne spet prodal mnogo pohištva, tudi ženin šivalni stroj in perilo in obleko. Okrog pol 11. dopoldne so zaslišali sosedje strel iz Ferlinčevega stanovanja in kmalu nato je prihitel Ferlinc s pištoljo v roki k hišniku in kričal, da je ženo ustrelil in naj gre po policijo in zdravnika. A Ferlinčeva je umrla, preden je prišel zdravnik, kajti njena poškodba je bila absolutno smrtonosna. Strel iz 9 mm pištole ji je prebil žilo odvodnico na vratu in je izkrvavela. Moža, ki je bil pijan, so aretirali.

Zaradi sleparij v smrt.—Poročali smo, da so žanjice pri Studencu (ljubljanska okolica) našle sredi pšeničnega polja truplo mlade ženske, stare okrog 30 let. Zdaj se je ugotovilo, da gre za 45 letno učiteljico Gabrijelo Treo iz Ljubljane. S tem je tudi pojasnjeno, da je izvršila samomor. Treova je bila namreč zašla v denarne neprilike in osumljena in ovadena je bila zaradi sleparij, ki dosezajo baje precejšnje vsote. Zaradi tega se je namenila v smrt in si je vzela življenje najbrže že pred 14. dnevi. Popila je strup. V službi je bila zadnja leta na banski upravi.

Smrtna nesreča. — Po nesreči se ustrelil

Iz Maribora poročajo o smrtni nesreči, ki se je pripetila znanemu posestniku Francetu Smodetu iz Nove vasi pri Mariboru. Bil je na lovu na divje race. Zvečer se je vračal domov na vozu z nekim lovcem in delavcem. Nabito lovsko puško je držal Smode med koleni in sam držal vajeti. Baje je pogosto govoril, da je tamkaj vožnja ponoči nevarna in najbrže je prav zaradi tega držal med koleni nabito puško, ko je znano, kako je bil sicer previden. Na vožnji mu je puška zlezla k tlom, pa je prijel za cev in jo potegnil nazaj k sebi. Tedaj pa se najbrže petelin na puški sam zataknil, počilo je in ves naboj šiber je dobil Smode v roko in glavo. Ranilo ga je tudi v oči in verjetno je, da je dobil šibre tudi globoko v glavo, kar je bilo smrtonosno.

Njegova spremljevalca sta pohitela po pomoč vsak v svojo smer, eden v Slivnico, eden v Hoče. Iz Maribora so prihiteli poklicani reševalci in prepeljali Smodeta v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl.

Vse pa kaže, da je bil nezavestni Smode oropan. Imel je ob času nesreče pri sebi 5 do 6 tisočakov. Ko so ga reševalci pobrali, so našli pri njem le 600 Din. Verjetno je, da ga je kdo okradel, medtem ko sta odhitela spremljevalca po pomoč.

Ali pa gre morda za umor? Malo verjetno.

Profesor utonil. — Iz Čakovca je prišel v Celje na počitnice profesor Ante Anzulović. Ko se je v petek 17. julija kopal v Savinji, mu je najbrže postalo slabo in se je začel potapljati. Sokopalcem se je posrečilo, da so ga takoj potegnili iz vode, vendar pa je bil ves trud z umetnim dihanjem zaman. Anzulović je bil že mrtev. Pokopali ga bodo v Celju.

Letalski potniki so zavarovani. — Ob zadnji letalski nesreči se je spet govorilo in ugibalo, za koliko so potniki bili zavarovani. Vsak potnik je namreč zavarovan, kakor hitro stopi v potniško letalo. Na letalih, ki letajo na mednarodnih progah, je zavarovanje višje, na domačih progah nižje. Pri nas so potniki zavarovani za vsoto 100,000 Din, torej bo treba za potnike pri zadnji nesreči izplačati 800,000 Din. Mehanik je zavarovan prav tako za 100,000 Din, pilot pa je bil zavarovan za 200,000 Din, tako da bo skupno treba izplačati pravnim dedičem ponesrečencev skupaj 800,000 Din. Letalo samo pa je bilo zavarovano za 1,600,000 Din. Skupaj bo torej ta nesreča stala zavarovalnico 2 milijona 400 tisoč Din. Seveda je vprašanje, ali bo izplačala zavarovalnica cele zneske in še večjo vprašanje, kdaj bo izplačala. Nasledniki potnikov, ki so se ubili leta 1933 v Ljubljani pri enaki nesreči, niso baje dobili še nikake zavarovalnine!

Vlada ustavila 'robustni' pavorizem

Goodyear Co. prepovedala prodajanje obročev pod ceno

Washington. — Čikaška veleposlna trgovina Sears, Roebuck & Co. ne bo več prejemala od Goodyear Rubber kompanije avtnih obročev in drugih kavčukarskih izdelkov po favoriziranih cenah. Zvezni obrtni komisiji je sporočil predsednik Goodyear kompanije, da se bo družba pokorila njenemu odloku.

Vladna komisija je stopila na prste trgovini med tema dvema družbama na pritožbo malih trgovcev z avtnimi obroči. Pred njo so prišli radi "nepoštene konkurence" s strani Sears, Roebuck kompanije, ki je prejemala obroče od Goodyear kompanije po 26% nižjih cenah kakor so jih morali oni plačevati. Vsled tega jih je lahko tudi prodajala po nižjih cenah in potiskala neodvisne trgovce ob steno. Na drugi strani je ta monopolski aranžma onemogočal drugim kavčukarskim družbam prodajanje Sears, Roebuck kompaniji.

Zvezna obrtna komisija je Goodyear kompaniji zagrozila s prosekucijo radi kršitve antitrustnega zakona še prošlega marca, toda družba je šele zdaj zaključila, da se bo pokorila odredbi komisije.

Ta trgovina se je imenitno izplačevala posebno Sears, Roebuck kompaniji. V desetih letih je na ta način spravila v žep nič manj ko 41 milijonov. Leta 1931 je od Goodyear kompanije dobila še poseben dar v obliki 18,000 delnic in $800,000 v gotovini. Seveda vse to pod roko.

Vladna komisija je pojasnila, da ta odredba ne pomeni, da tovarnar ne sme prodajati večjemu kupcu blaga po nižjih cenah kakor malemu kupcu. Toda razlika ne sme biti diskriminatornega značaja. Znaša lahko le približno toliko, kolikor družba prihrani na znižanju stroškov v zvezi s prodajo in pošiljanjem.

Stavka v Camdenu ni bila zaman

Stavka radijskih delavcev poravnana s kompromisom

Camden, N. J. — (UNS) — Stiritedenska stavka devet tisoč delavcev pri RCA-Victor kompaniji je bila zaključena zadnje dni s precejšnjo zmago za delavce. Družba sicer ni popolnoma kapitulirala, toda prisiljena je bila podpisati pogodbo, o kateri ni hotela prej nič slišati.

Kar se mezd tiče, pogodba določa, da bo družba plačevala tako visoke plače kakor jih prejemajo delavci pri enakem delu v drugih tovarnah v Camdenu in Philadelphiji. Prav tako glede delovnih ur. Če to pomeni plačevanje enakih mezd kakor pri Philco Radio družbi, kjer ima unija 100% unijsko pogodbo, bo pokazala bodočnost.

Ostale točke pogodbe določajo, da družba prizna krajevno unijo 103 United Electrical & Radio Workers unije za zastopnico pri kolektivnem pogajanju za svoje člane. Nadalje uposlitev vseh stavkarjev brez diskriminacij in tovarniške volitve pod vodstvom vladnega delavskega odbora. Unija, ki bo dobila večino — kompanijska ali prava — bo priznana kot pravomočna govornica za vse delavce v področju kolektivnega pogajanja. Med obema skupinama je prišlo tudi do sporazuma, da bo družba odslovila vse najete skebe v treh tednih.

Pogodbo sta za družbo podpisala njen predsednik David Sarnoff in Hugh S. Johnson, za delavce pa John L. Lewis, predsednik unije James Carey in dva druga zastopnika. Lewis je v imenu Odbora za industrijsko organizacijo sodeloval s stavkarji v pogajanjih od začetka. Odbor je uniji tudi drugače pomagal, predvsem z organizatorjem Powersom Hapgoodom. Poleg odbora so stavko podpirale številne krajevne in centralne unije Ameriške delavske federacije.

Glavna posebnost te stavke je bila velika brutalnost policije, ki je pomagala družbi z masnimi aretacijami stavkarjev in simpatikov. Aretirana sta bila tudi predsednik unije Carey in Hapgood. Toda solidarnost in bojevitost stavkarjev sta bili večji in se je družba končno morala podati.

To je bila prva večja stavka United Electrical & Radio Workers unije, ki je bila organizirana prošlega januarja s spojitvijo federalnih unij v tej industriji. Včlanjena je v Odboru za industrijsko organizacijo, ne pa v Ameriški delavski federaciji, ker ji eksekutiva noče izdati industrijskega čarterja.

Nov manever železniških magnatov

Unije bodo skušali pridobiti za privatne penzije

Chicago. — (FP) — Ameriški železniški magnatje nimajo nič celo proti liberalnemu penzijskemu sistemu za železniške delavce, toda le pod pogojem, da sistem sami kontrolirajo. Tako pravi Railroad Unity News, neodvisna železničarska publikacija z levičarskimi tendencami.

Ta list tudi pravi, da so železniške družbe že pričele manevrirati, da pridobe unije za ustanovitev privatnega penzijskega sistema, ki naj bi nadomestil zvezni železničarski penzijski zakon. Ta zakon je družbam velik trn v peti. Prvega jim je uspelo razveljaviti po vrhovnem sodišču, sedanjemu zakonu pa so že polomile noge z injunkcijo, ki vladi zabranjuje kolektanje prispevkov od družb in delavcev za financiranje pokojnine.

Zakonu nasprotujejo največ vsled tega, ker diši po — "socializmu". Pravnič se ne morejo sprijazniti z idejo, da bazira sistem na socialnih težnjah in da imajo v upravi zastopništvo tudi delavci in javnost. In ker se zavedajo, da gibanja za delavsko pokojnino ne morejo ustaviti, ga bodo skušali zakrniti v privatne vode.

Ako se jim to posreči, odvrnitev unij od kongresa in sklenitev pogodbe za privatni penzijski sistem, tedaj se po mnenju omenjenega lista ne bodo prav nič branili prispevati svoj delež v penzijski sklad. To bi bilo v skladu z načeli o "industrijski samovladi."

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Francozinje zahtevajo volilno pravico

Demonstracije pozdravile ameriško delavsko tajnico

Pariz, 1. avg. — Francoske sufražetke so sprejele Frances Perkins, načelnico ameriškega delavskega departmenta, z vzklikom: "Zahtevamo volilno pravico!" Do demonstracij je prišlo, ko se je dvignila Cecile Brunschwig, podtajnica v ministrstvu prosvete, da predstavi Perkinsovo delegatinjam, ki so se zbrale na konvenciji Mednarodne zveze trgovskih in profesionalnih ženskih klubov.

Hotelski uslužbenci, ki so šli mirit razkačene sufražetke, so ugotovili, da so se vse privezale k sedežem.

Louise Weiss, voditeljica sufražetk, je na konvenciji izjavila, da ženske ne bi smele sprejeti pozicij v francoski vladi, dokler jim ta ne podeli volilne pravice. Poleg Brunschwigove sta v sedanji vladi še dve drugi ženski.

Delegatinje so izrazile zadovoljstvo, ker je nižja francoska zbornica priznala načelo ženske volilne pravice. Zadevni načrt je bil sprejet v zbornici s 488 proti enemu glasu. Nižja zbornica je že večkrat sprejela sličnе načrte, a so bili vsi poraženi v senatu.

Mussolini poslal dvajset letal in strojnice španskim fašistom

(Nadaljevanje s 1. strani.)

deležil tudi premier Leon Blum. Delbos je s tem hotel ublažiti napetost, ki jo je izzvala fašistična revolta v Španiji med fašisti in levičarji v Franciji. Francoski fašisti so že obdolžili Blumovo vlado, da tajno podpira levičarski režim v Španiji.

Francoske avtoritete so bile informirane, da Italija prodaja bojna letala generalu Franciscu Francu, voditelju španskih rebelev. Dobile so že v roke dokaze, da so bila italijanska letala že dostavljena španskim fašistom.

Poročilo iz Orana, Alžirija, se glasi, da je šest italijanskih letal letelo nad oransko pokrajino. Eno teh je padlo na tla in se razbilo, tri druga so se morala spustiti na zemljo, ko jim je zmanjkalo olja. V letalu, ki se je razbilo, je bilo pet oseb in dve sta se ubili, ostale tri pa so bile ranjene.

Dopisnik pariškega lista "Petit Parisien" poroča, da so francoske avtoritete aretirale letalce. Letala, v katerih so se vozili, so bila narejena v Italiji in opremljena s strojnicami. Dopisnik pristavlja, da so avtoritete našle v letalih municijo.

Letala so bila na poti proti španskemu Maroku. Aretirani letalci so izjavili, da jim je bila poverjena posebna misija in da je bil njihov cilj mesto Mador, ki se nahaja južno od Melile, glavnega stana španskih rebelev.

Obnovitev bombardiranja postojank španske ljudske armade potrjujejo domnevo francoske vlade, da fašistične države zalagajo rebele z orožjem in municijo. General Emilio Mola, vodja španskih rebelev, je priznal, da je dobil eno letalo iz Nemčije in da pričakuje večje število drugih, ki mu bodo poslane preko Portugalske.

Tangier, 1. avg. — Rebelna letala so ponovno bombardirala španske podmornice, ki se nahajajo v tangierskih vodah. Te podmornice so zadnji četrtek ustavile neki italijanski trgovinski parnik, nakar je tukajšnji italijanski konzul poslal oster protest madridski vladi.

Gibraltar, 1. avg. — Anglija je pričela s koncentracijo svojega bojnega brodovja v gibraltarski ožini. Tu je sedaj 36 angleških bojnih ladij in večje število podmornic in rušilcev. Admiral Dudley Pound, ki je dospel sem na križarki "Galatea" z Malte, je prevzel poveljništvo bojnega brodovja.

Casablanca, francoski Maroko, 1. avg. — Potniki, ki so dospeli sem na norveškem parniku "Frank," so izjavili, da so španski rebelni letalci vrgli devet bomb, ki pa niso zadele cilja. Vse so padle v bližini parnika. Druga vest se glasi, da so rebeli bombardirali iz zraka špansko križarko Cervantes, ki se nahaja nekaj milj zapadno od Algecirasa.

Gibraltar, 1. avg.—Sem je dospela vest o konferenci voditeljev španskih rebelev, ki se je vršila v Sevilli. Tam sta se sestala generala Francisco Franco in Gonzalo Quippo de Llano s poveljniki čet v Cadizu in Granadi in razpravljali so o načrtih glede umika. Rebelna fronta se je pričela krhati in na tej konferenci so določili stroge kazni za izdajalce v svojih vrstah.

V zvezi s tem je bilo objavljeno poročilo, da je polkovnik Gautier, eden od voditeljev revolte, izvršil samomor, dočim druga vest govori, da so ga umorili rebeli, ker se jim je izneveril.

General Franco je uverjen, da mu bo ostala lojalna tujska legija, zlasti častniki, ki ne morejo pričakovati milosti, če bi se predali madridski vladi, in divji Maročani. Slednji se nahajajo v desetih taboriščih, v vsakem dve stotniji, skupno okrog sedem tisoč mož.

Ljudska milica, ki se je morala zadnji četrtek umakniti pred rebeli iz mesta Linea, se pripravlja na ponovni naskok sedaj, ko je dobila ojačanje. Polom fašistične revolte je že na vidiku, čeprav civilna vojna morda ne bo še tako kmalu končana. Rebeli so izgubili bitko že takrat, ko se je njih načrt glede okupacije Madrida, Barcelone in nekaterih drugih mest izjalovil.

Živež se je začel dražiti zaradi suše

Civilski magnatje izrabljajo katastrofo

Chicago, 1. avg.—Na čikaškem trgu živil naraščajo cene in burbonski tisk poroča, da je posledica silne suše na srednjem in severnem zapadu, zlasti pa v mississipiški dolini, ki prideluje koruzo za vso Ameriko. Cena koruzi je poskočila na $1.06 bušelj na čikaški žitni borzi in špekulantje napovedujejo še višjo ceno v bližnji bodočnosti; čujejo se grožnje, da Amerika ni že 80 let pridelala tako malo koruze kakor letos in ameriška koruza ni bila še nikdar tako draga kakor bo prihodnjo jesen in zimo. Od leta 1930 cena koruze ni dosegla dolarja.

Toda koruza ni edina, ki jo dražijo. Tudi druga žita rastejo v ceni. Surovo maslo, jajca, krompir in nekatera zelenjava ni imela že šest let tako visoke cene.

Kapitalistično časopisje pa ne pripisuje vse krivde suši za dvigajoče se cene, temveč polaga dober del krivde tudi na "new deal, ki je z bedastim omejevanjem pridelkov znižal rezervne zaloge žita." Vse kaže, da bodo živežni špekulantje dobro izkoristili sušo za navijanje cen, istočasno pa bodo draginjo zvrnili na—Roosevelta in njegov new deal.

Črna mačka

— Papa, ali res pomeni nesrečo videti črno mačko?

— Za miš prav gotovo.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

KNUT HAMSUN:

GLAD

Poslovenil FRAN ALBRECHT

"Prišel sem žalibog, da bi vas prosil za nocoj prenočišča tu doli," sem dejal možu.

"Je moja žena rekla to?" je vprašal.

"Da; drug gost je vzel mojo sobo."

Na to ni mož odvrnil ničesar in se je dalje ukvarjal s kartami.

Tako je sedel ta človek dan na dan in igral karte z vsakim poljubnim, ki je prišel k njemu v sobo, igral za prazen nič, samo da zabije čas in da drži nekaj v rokah. Drugega ni delal ničesar, gibal se je samo toliko, kolikor so mu dopuščali njegovi leni udje, dočim je njegova žena dirjala po stopnicah gori in doli, pozorna in skrbna na vse plati in se na vso moč trudila, da je privabila gostov v hišo. Zvezala se je tudi z nosači in postrešči, ki jim plačevala izvestno nagrado za vsakega novega gosta, ki so ga pripeljali, in često je ponudila tem nosačem tudi prenočišče. To pot ji je "Tarča" privedel novega gosta.

V sobo je prišlo par otrok, dvoje majhnih deklic z upalimi, mozoljastimi otroškimi obrazki; bili sta res siromašno oblečeni. Tik nato je vstopila tudi gospodinja. Vprašal sem jo, kje me namerava prenočiti in odvrnila mi je kratko, da lahko ležim z drugimi kar tu v sobi, ali zunaj v predsobi na klopi, kakor se mi pač poljubi. Ko mi je to odgovorila, je stopala po izbi, se ukvarjala z raznimi stvarmi, ki jih je urejala in me pri tem niti pogledala ni.

Ob njenem odgovoru sem se zrušil vase, stal zraven vrat in se naredil kar mogoče majhnega; se delal, da sem pač zadovoljen, prepustiti svojo sobo za eno noč drugemu in sem si namenoma nadel prijazno lice, da je ne bi razjezil in da bi me nemara popolnoma ne zapodila iz hiše. Dejal sem: "Ah da, se bo že stvar kako uredila!" in obmolknil.

Ona je še zmerom tekala po sobi.

"Povedati pa vam moram, da mi ni pogodu, rediti in dajati stanovanje ljudem, ki ne plačajo," je rekla. "In to sem vam že enkrat povedala."

"Že, ampak draga moja, saj gre vendar samo za par dni, dokler ne bo končan moj članek," sem odgovoril, "potem vam rad dam še pet kron povrhu."

Toda očividno ni verovala v moj članek, to sem lahko opazil. In jaz se nisem mogel ponosno postaviti in zapustiti hiše samo, ker sem bil malo užaljen; vedel sem, kaj me čaka, če bi odšel.

•

Minilo je nekaj dni.

Bival sem spodaj pri družini, ker je bilo v predsobi, kjer ni bilo peči, premraz; tudi ponoči sem spal v sobi na tleh. Tuji pomorščak je še zmerom stanoval v moji sobi in kazno je bilo, da se sploh ne bo tako kmalu izselil.

Okrog poldne je prišla gospodinja in pripovedovala, da je plačel za cel mesec naprej; sicer pa da hoče napraviti mornariško skušnjo, preden odpotuje; zato je živel v mestu. Poslušal sem vse to in razumel tedaj, da je moja soba izgubljena za zmerom.

Šel sem v predsobo in sedel; če bi mi sploh bila dodeljena sreča, da bi utegnil kaj napisati, bi to moralo biti tu zunaj, kjer je bilo tiho. Z alegorijo se nisem več pečal; oplodila me je nova misel, zasnoval sem po vsem izvrsten načrt; hotel sem napisati enodejanko, dramo "Znamenje križa", snov iz srednjega veka. Zlasti sem si bil že vse izmislil, kar se je tikalo glavne osebe, krasne, fanatične vlačuge, ki je grešila v templju, ne iz slabosti in ne iz poželenja, marveč iz sovraštva do neba; grešila je ob vznožju oltarja, iz vzvišenega prezira do Boga.

Bil sem zmerom bolj navdušen za to osebo, čim bolj je mineval čas. Nazadnje je stala pred mojim pogledom, vsa kakor je živela in trpela in ravno tako, kakor sem jo hotel izdelati. Njeno telo bi moralo biti pomanjkljivo in odbijajoče, visoko, zelo mršavo in malce temno in kadar bi stopala, bi se ob slehernem koraku morale videti njene dolge noge skozi obleko; tudi velika, stran stoječa ušesa bi morala imeti. Skratka, ne smela bi biti nič za pogled, komaj da znosna. Kar me je zanimalo na nji, je bila njena čudovita brezstidnost, ta obupana, nakopičena mera premišljenih grehov, ki jih je storila. Res sem se vse kar preveč pečal ž njo; lobanja se mi je naravnost razširjala od te spačene podobe človeškega bitja. Celi dve uri sem neprekinjeno pisal to svojo dramo.

Ko sem bil izpolnil deset strani, nemara tudi dvanajst, često z največjim naporom, včasih z daljšimi odmori, v katerih sem pisaril zaman ter moral trgati pole, sem se utrudil in postal kar trd od mraza in izmučenosti; zatorej sem vstal in šel ven na cesto. Zadnje pol ure me je motilo tudi otroško kričanje iz družinske izbe; torej bi itak pod nobenim pogojem zdaj ne mogel pisati dalje. Napravil sem daljši sprehod čez Drammensvejen in izostal do večera, dočim sem neprestano razmišljal, kako naj nadaljujem svojo dramo. Ko sem se tisti večer vračal domov, se mi je pripetilo tole:

Stal sem pred čevljarsko izložbo čisto doli na Karla Ivana cesti, skoro že ob železniški štaciji. Bog sam vedi, počemu sem se bil ustavil ravno pred tisto čevljarsko izložbo. Gledal sem skozi okno, a niti pomislil nisem na to, da bi ravno zdaj potreboval čevljev; moje misli so bile daleč proč, v drugih delih sveta. Gruča kramljajočih ljudi je šla za mojim hrbtom, a od tega, kar so govorili, nisem čul ne besede. Tedaj je pozdravil znan glas:

"Dober večer!"

"Frajlica" me je pozdravil.

"Dober večer!" sem odvrnil odsotno. Gledal sem nekaj časa v "frajlico", preden sem ga spoznal.

"Tak kako je?" je vprašal.

"No, čisto dobro . . . kakor po navadi!"

"Povejte mi . . . Torej ste še vedno pri Christieju?"

"Christieju?"

"Zdi se mi, da ste mi nekoč rekli, da ste knjigovodja pri veletržcu Christieju?"

"O da; to nisem več. Saj ni bilo mogoče delati s tistim človekom; prav kmalu se je razdrlo samo po sebi."

"Zakaj pa?"

"Ah, napisal sem neko reč napak in tako . . ."

"Kaj ponarejenega?"

Ponarejenega? Tam je stal "frajlica" in me kar naravnost vpraševal, če nisem ponarejal! Vprašal me je naravnost hlastno in poln zanimanja. Pogledal sem globoko užaljen in nisem odgovoril.

"Da, da, moj bog, saj to se utegne zgoditi tudi najboljšemu!" je dejal, da bi me potolažil. Mislil je še vedno, da sem kaj ponaredil.

"Kaj: da, da, moj bog, to se utegne zgoditi tudi najboljšemu" sem vprašal. "Ponarejati? Čujte vi, dragi moj, kaj res mislite, da sem zakrivil takšno podlost? Jaz?"

"Ampak, prijatelj, mislil sem, da ste rekli . . ."

(Dalje prihodnjič.)

J. Jiggs:

Škotski plašč

"Jimmy," je dejala žena. "Nov plašč je nujno potreben . . ."

Nisem ji pustil, da bi bila izgovorila. Saj je šele pravkar dobila spomladanski plašč in zdaj naj bi ji menda kupil nov lahek svršnik za bližajoče se poletje.

"Kaj neki misliš," sem zaklical in po starem preizkušenem receptu udaril parkrat z nogo ob tla, tako da je Mr. Smith, ki stanuje pod nami, poslal služkinjo in dal sporočiti, da me bo prijel za odpadli omet stropa in za škodo, ker bo bronasta svetiljka zdaj pa zdaj padla s stropa. — Nato sploh nič več do besede nisem prišel. — Tudi to je star preizkušen običaj v mojem zakonu — in na koncu veletoka besed, ki je privrel ženi iz ust, sem ji padel okoli vratu, ji poljubljal roke in lica, preplesal z njo vse stanovanje v nekaki mešanici charlestona in valčka, kar pijan od veselja, pretresen zaradi človekoljublja, ki ga sicer pri »plemenu zakonskih žena pogrešaš, zakaj — jaz Jimmy Jiggs, jaz, naj si dam skrojiti nov plašč za svoje potrebe, čisto zase, za moja ramena, za moj hrbet in za mojo lastno osebo.

Dolgo je bilo treba premišljati. Žena je menila, škotsko blago, svetlorjave barve, rjasto rjave, rjavo križane, to bi bilo moderno, zadnja novost!

Bog sam ve, da nisem imel nič proti temu. Srce mi je bilo glasneje, samo če sem zagledal modne liste, krojaške salone ali lastnike brivnic, katere sem zmeraj sumničil, da so prav za prav moške manekenke. Najprej je bilo treba preskrbeti blago, nato pa poiskati krojača. Koga bi le neki povprašal za svet? Kakor zmerom v kočljivih zadevah, mi je prišel na pomoč slučaj. V nekem gledališkem listu sem bral, da je obleko operetnega tenorja Svana Wjoernsona izdelala tvrdka Undercoat.

Svannija je oboževala moja prijateljica, o njem je sanjala tašča, zanj se je navduševala moja žena in se ga je bal kot hudega vraga moj tovariš Birtin, kjer je bil Svan hišni prijatelj. Tako sem lahko vsem ustregel. Šel sem k Undercoatu. Gospodar me je sprejel s podvojeno prijaznostjo, ko je izvedel, da sem "Jiggs" od lista Sunday-Weekend-Post. Vprašal me je, ali morda ne pišem tudi modnih cen in omenil, da moram to na vsak način storiti, če me bo on "oblekel". Zakaj on je prav tako 'pesnik' kot sem jaz, tako da sva tovariša in to nalaga dolžnosti: njemu, da spesni zame nov plašč, meni, da ga poštno obratno plačam in da s pomočjo časopisja javno potrdim, da je kakovost dela in blaga od daleč nad denarno protivrednostjo.

Meni ta primera ni bila čisto jasna, toda vem, da se mora upodabljajoči umetnik, pesnik, poet izživeti. — Pustil sem, da se je Mr. Undercoat izživel. Nič nisem dejal, samo vztrajal sem pri škotskem plašču z rjasto rjavimi križi na svetlo rjavem dnu. Mr. Undercoat je najprej zmignil z rameni, nato je zmagoslavno vzkliknil: "Videli boste, kako znam ustvarjati tudi po vašem navdahnjenju!"

Prav res, to je tudi storil. Na cesti so gledali vsi ljudje za menoj, v steklih izložb sem se ogledoval v svojem plašču, opazoval sem svojo podobo v oknih nadzemeljske in podzemeljske železnice, avtobusov in tramvajev. Obraz se mi je spremenil: sijal je od sreče, od notranje blaženosti. Tudi postava se mi je nekako spremenila, se je zdelo: videti sem bil majhen, čokat, v mojem škotskem plašču z globokimi rokavi, podloženimi rameni, s široko strlečo obliko in sijajnim, z usnjem obrobljenim pasom.

Opozorila Mr. Undercoata in moje žene, naj vendar vselej pazim na ta čudoviti primer plašča, sem se držal z naravnost krčevito pazljivostjo. Stojalo za obleko v moji pisarni je potovalo z menoj po hiši in v strojni stavnici uredništva sem nadziral lomljenje s plaščem pod pazduho. In čudno, rjasto rjavi križi na svetlorjavem dnu so ostali zmerom enako živo pisani. Služkinja se mu ni smela niti približati. Sam sem ga snažil, shranjeval in oblačil. Da bi šel v gledališče, se mi je zdelo popolnoma nemogoče. Skušal sem priti s plaščem na moj sedež pri orkestru, toda dali so mi na izbiro, da odložim plašč ali . . . Med nami povedano: prišlo je do velikega poloma in odstranili so me s policijo, ker bi se sicer predstava ne bila mogla vršiti.

Med moje posle spadajo seveda tudi interviewi s poslanci. V sleherno sprejemnico sem prikorakal seveda oborožen z mojim plaščem. Ponudbe zavarovalnih agentov, naj dam dragoceno oblačilo zavarovati, sem odklonil. To lahko storiš s kožuhom, toda pravi škotski plašč ostane pač škotski plašč.

Na uredništvo so pričela prihajati pisma. Iz ministrstev so pisali, naj me nikar ne pošiljajo več po informacije. Nihče ni mogel razumeti, zakaj. Samo jaz sem slutil. Kako naj bi si pač kak minister ali poslanec mogel privoščiti tako moderen škotski plašč? Gola zavist jih je gotovo popadla spričo mojega oblačila. Da, tako polagoma je vse kazalo, da postanem v teku poletja še krajevna znamenitost. Tovariši podlistkarji so pisali klaftrske opazke o nekem znanem plaščarju, ljudje v javnih prevoznih sredstvih in parkih so me opazovali, kakor da sem model znanega karikaturista, ki je razen svojega splošno znanega psa Bonzoja ustvaril tudi smešno figuro, ki je izhajala vsak teden po enkrat v šaljivih listih, ki jo je bilo v vseh mogočih položajih videti s plaščem pod roko ali pa oblečeno z njim.

Kar naj se le smejo na skrivnem, zabavljajo, se krohotajo, pišejo podlistke in rišejo karikature — obdržal sem plašč, nihče mi ga ni ukradel in tovariši so zaslužili dosti, zelo dosti denarja. In nato še pripovedujejo o nekakšni posurovelosti človeštva, o trdoti srca? Dajte mi, spoštovani bralci, da vam povem nadaljnjo usodo mojega plašča. Če bi mogli videti mojo sliko v tem položaju, ki me je pripravil do tega, da vam to pišem, bi obžalovali mene in moje bele lase.

Dobil sem naročilo, naj grem na razstavo kemične industrije v Brightonu, da napišem daljše poročilo. Od nekdaj sem gojil za kemikalije silno nezanimanje. Zato so menda tudi mislili, da bom vestno in točno poročal, ker me pač ne moti nikakršno poznavanje predmeta.

Dve uri vožnje z vlakom sta utrudljivi. Še bolj utrudljivi sta za časnikarja, ki se je prejšnjo noč udeležil poletnega dobrodelnega plesa pri Mrs. Asquis. Zarana sem se odpeljal. Zaspati se nisem upal, ker sem moral vendar paziti na plašč. Sopotniki, so me brez uspeha skušali zaplesti v pogovor o vlomu v banko, ki se je prejšnjo noč dogodil pri tvrdki Goldsmith Bros. Upiral sem se z vsem naporom! Delal sem se gluhonemega, nakar so me merili s čudnimi pogledi. — "Razbojnik je baje še v Londonu," je začivkala s tenkim glasom postarna gospa v svetlosivem dežnem plašču in me sumljivo premerila. Ali se je pa le meni tako zdelo?

Tedajci me je popadlo nekaj človeškega . . .

Mar sem sinoči preveč pil — ali? Postajal sem bled in zmerom bolj bled, iskal sem izhod k tistim vratom z znanim napisom. Med vrati oddelka se je pojavila dobrodušna glava nadzornika, ki je s tihim glasom prosil za listke. — Iskal sem ga. Nisem vedel, kam sem ga vtaknil. Ni ga bilo ne v telovniku, ne v suknji, ne v hlačah. Morda je v — nič več nisem mogel zdržati, potegnil sem plašč s kljuke. Brez njega vendar ne morem nikamor! In naj ga — kar tu pustim?

Odrinil sem sprevodnika od vrat in stekel po hodniku.

Tedaj! Zaslišal se je presunljiv krik gospe v svetlosivem dežnem plašču:

"Vlomilec!"

Sprevodnik za menoj, glasno kričaje.

Že sem — hura! — zagledal vrata — kar se ustavi vlak.

Nekdo je pač potegnil zasilno zavoro. Potniki so hiteli iz oddelkov. Hotel sem odpreti vrata, zgrabilo me je nešteto rok, me držalo in preglednik je ves rdeč prisopihal — ne potihoma, ne čisto na glas so kričali:

"Listka nima!"

Podivjal sem, tolkel z nogo ob tla, toda stari preizkušeni recept ni učinkoval. Zahtevali so listek in izkaznico, sicer — so mi grozili, me dajo na prihodnji postaji prijeti. Postajalo mi je čedalje slabše, toda tega jaz vendar nisem smel z mojim škotskim plaščem. — Stoj, saj tu mora biti listek, potni list itd. Omedlel sem.

Koliko časa je trajala omedlevica, ne vem več. Prebudil sem se v brightonski bolnici, tri dni po otvoritvi kemične razstave. Ob moji postelji ni stal zdravnik, tudi ne nežna bolničarka, temveč policist, ki je hotel od mene osebne podatke. Vprašal me je po izkazilih. Skoro da nisem iznova omedlel. Kakor v prividu so se mi prikazali dogodki. Dobrodelni ples — vožnja po železnici — gospa v svetlosivem dežnem plašču — vlom v banko — vlomilec, omedlevica . . . Kako sem neki izgubil zavest? Saj res! Moj škotski plašč!!

V metežu borbe so mi ga bili ukradli!

Maksim Gorki in ruska žena

Po poti skozi vas se pomika med belimi glinastimi kočami, med divjim rjovenjem čudna procesija. Pomika se množica ljudi. Stopa počasi in bučno, vali se liki ogromen val, pred njo pa stopa kljuse žalostno povešene glave. H kozlu je privezana z vrvjo za roko majhna čisto naga žena, skoraj še dekle. Vse njeno telo je posuto z modrimi in rdečimi marogami, okroglimi in podolgovatimi. Leva polovica napetih dekličnih grudi je razmesarjena in iz nje curlja kri. Zdi se, da so s telesa te žene potegnili ozek in dolg jermen kože, in po ženinem životu so menda dolgo mlatili s polenom. Morda so jo pretepali s palicami, kajti ženin život je strašno otekel in modrikast. Na vozu pa stoji velik kmet, v eni roki drži vajeti, v drugi pa bič in neprestano udriha z njim zdaj po kljusetovem hrbtu, zdaj po telesu šibke žene, že itak nečloveško pretepene. Za vozom in za ženo se vali množica. Tuli, kriči, se smeje, psuje . . .

To žalostno sliko trpljenja žene v Rusiji je napisal Maksim Gorki l. 1891 v vasi Kandibovki v hersonski guberniji. Podoba žene trpinke Gorkega vse življenje ni zapustila. V različnih oblikah se vleče skozi vse njegovo literarno delo. Tudi v romanu "Mati", kjer opisuje prve predstavnice revolucijonarnega pokreta devetdesetih let, je junakinja žena, ki se je njenim trpinskim potezam pridružila še poteza revolucijonarne dobe in neustrašenosti.

Gorki, ki je šel skozi težko življenje ponižanih in razžaljenih, ki je sovražil deželo, kjer je bila razširjena prislovica: "Kura ni ptica, ženska ni človek," je znal oceniti enakopravnost in osvobojenje žene po oktobrski revoluciji. Videl je naglo socialno in kulturno rast žene v Sovjetski Rusiji, zlasti pri onih narodih, kjer je imela žena manjšo vrednost, nego konj, kjer so jo zapodili iz hiše, če je odkrila obraz, včasih celo usmrtili, kjer so še veljale besede pesnika Nekrasova o treh nalogah ruske žene: omožiti se s sužnjem, biti mati sužnjevega sina in biti do smrti podložna sužnju.

Eno zadnjih del Maksima Gorkega je uvod h knjigi Agrippine Korevanove "Moje življenje". V svojem uvodu pravi Gorki, da bodo dekleta Sovjetske Rusije šele tedaj razumela veličino storjenega dela, ko se seznanijo z grozno preteklostjo svojih mater in babic. Gorki je navdušeno pozdravil avtobiografske knjige Korevanove, Jelene Novikove in Galine Grekove. O njih pravi: Žene do oktobrske revolucije neme, kmetice in delavke, začenjajo same z lastnimi besedami pripovedovati o preteklosti. Pišejo knjige, ki imajo pomen zgodovinskih dokumentov. Gorki je hotel, da bi se žene baš s primerjanjem sedanjosti z mračno pretkelostjo naučile ne samo ceniti sedanje življenje, temveč tudi pomagati pripravljati še lepšo bodočnost. Globoko razumevanje Maksima Gorkega za križe in težave žene je našlo odmev v navdušenju sedanjih čitateljic za njegova dela. Gorkij je zdaj eden najbolj priljubljenih in najbolj tanih pisateljev ne samo ruskimi ženami, temveč med ženami onih narodov, šele nedavno ustanovili književnost, v kateri so prevodi Gorkega svojo č mesto.

O, ti možje!

— Ženica, ta pevka ima no koloraturo.

— Da te le sram ni! Ra poslušal petje, ne pa da pas na takih nemoralnih rečeh.

•

V kitajskem kinu

V kitajskem kinu je bil napis: Ne kadite, mislite n žar v Kantonu.

Pod ta napis je pa nekdo pisal: Ne pljuvajte po tleh slite na poplavo v Kankau.

•

"Vaš soprog ima zdaj po liko operacij?"

"Seveda. Za počitnice je denarja."

PREČITAJTE in TAKOJ SPOROČITE

svoje ime, naslov, poklic in tel. štev.

DA TUDI VAŠE IME UVRSTI KLASIFICIRANI

IŠČEJO SE POVERJENCI za nabiranje podatkov v vsaki koloniji. Dostojen zaslužek ob malem trudu za zanesljivo, inteligentno in poznano osebo. PIŠITE!

NARODNI ADRESAR AMERIŠKIH HRVATOV-SLOVENCEV-SRBOV

IVAN MLADINIĆ Urednik

156 Fifth Ave. New York, N.Y.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 16. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno nino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim šteje k naročnini. Torej sodaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	
2 tednika in	3.60	2 tednika in	
3 tednike in	2.40	3 tednike in	
4 tednike in	1.20	4 tednike in	
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	
		Za Evropo je	$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na d Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2) ..... Čl. društva št.....

3) ..... Čl. društva št.....

4) ..... Čl. društva št.....

5) ..... Čl. društva št.....

Mesto ..... Država .....

Nov naročnik ..... Star naročnik .....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča del

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, čas knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatš slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in d

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANS S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne
Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.